

Høringssvar fra Infinitum til Miljødirektoratets forslag om gebyrendringer

Oslo, 22. april 2024

Vi viser til Miljødirektoratets høringsnotat og forslag om gebyrendringer for produsentansvarsordningen for bl.a. drikkevareemballasje, publisert på direktoratets hjemmesider. Infinitum kommer her med sitt høringssvar vedrørende drikkevareemballasje.

Om Infinitum og pantesystemet

Infinitum eier og driver det norske pantesystemet for drikkevareemballasje. Vi er etablert av drikkevareprodusentene og dagligvarekjedene i fellesskap for å drive effektiv innsamling og resirkulering av drikkevareflasker og -bokser gjennom panteordningen.

Det norske pantesystemet er bygget opp steg for steg siden vi startet vår operasjon i 1999. Gjennom et effektivt innsamlingssystem med over 10 000 operative pantemottak over hele landet er det enkelt for alle å levere inn pant. Hvis du kjøper dagligvarer på nettet, kan du også få hentet panten din hjemme når varene leveres. Denne gode tilgjengeligheten sikrer høy innsamlingsgrad.

Pantegraden som går til mekanisk resirkulering (materialgjenvinning), er på 91% for bokser og 93% for plastflasker. Total innsamlingsgrad ligger på 97 – 98 %, inkludert gjenvinning av andeler i kommunalt avfall. Alt innsamlet materiale, bortsett fra fargede plastflasker (3 – 4 % av antall flasker), blir resirkulert til råstoff for nye bokser og flasker. Med god kontroll på materialstrømmen er det lavt tap i resirkuleringsprosessene; fra 2 til 5%.

I 2021 ble det nye resirkuleringsanlegget på Fetsund åpnet, der Infinitum i samarbeid med Veolia får resirkulert brukte plastflasker i PET-plast til nytt råstoff. Norske produsenter har førsterett til råstoffet. Slik har vi lagt til rette for at flaskene og boksene resirkuleres i en lukket krets slik at det som samles inn brukes til å fremstille ny emballasje til drikkevarer – et sirkulært system i en «closed loop» hvor materialet går fra flaske til flaske.

Som bransje er vi opptatt av at materialet som vi setter ut på markedet også bringes tilbake til nye flasker, for å unngå «downcycling» av materialet. Økte krav om bruk av resirkulert materiale på tvers av kategorier gjør at vi ser stadige eksempler på at andre bransjer ønsker tilgang til resirkulert PET.

Vi jobber stadig med å videreutvikle systemet. I de senere årene har Infinitum for eksempel utvidet sine tjenester til også å omfatte plast krus på festivaler, konserter, idrettsarrangementer og tilsvarende; og ølfat i plast til serveringssteder. Lite miljøvennlige og kostbare løsninger med ombruks- eller engangsemballasje er slik erstattet av emballasje som resirkuleres, i et effektivt materialombruks-system.

Infinitums produsentansvarsordning

Infinitums pantesystem er den eneste norske retursystemet for emballasje der produsentansvaret er gjennomført 100%. Til forskjell fra andre retursystemer for emballasje er Infinitums system helt selvfinansiert og uten offentlige bidrag hverken gjennom renovasjonstjenester eller tilsvarende, eller finansielt.

Infinitums medlemmer, dvs. produsenter og importører av drikkevarer i pantbar emballasje, betaler en avgift per enhet – «Produsentansvars kostnad» – som dekker Infinitums drift og utvikling. I tillegg til inntekter fra salg av materialet i emballasjen til resirkuleringsbedrifter og inntekter fra ikke hevet pant; dekker Produsentansvars kostnaden alle kostnadene i vårt sirkulære system.

For drikkevareemballasje med pant er med andre ord produsentansvaret allerede fullt ut gjennomført, både operasjonelt og finansielt.

Tydeliggjøring av aktør og kostnadsansvar

Miljødirektoratets høringsnotat tar i utgangspunktet ikke opp problemstillinger knyttet til hvilken juridisk enhet som er ansvarlig for betaling av gebyrer, men vi mener det er nødvendig med klargjøringer på dette feltet. Det er viktig å være oppmerksom på at det er ulike organiseringer i «retur bransjen» i dag, og at det er ulik begrepsbruk i forskrifter og kommunikasjon. Begreper som er brukt i dag omfatter bl.a. *produsentansvarsordning*, *retursystem* og *returordning* for «systemet»; og bl.a. *returselskap*, *produsentansvarsselskap* og *materielselskap* for «aktøren». Manglende tydelighet gir unødvendig usikkerhet og rom for tolkning, og gir også risiko for at visse organiseringer kan bli straffet med dobbel gebyrleggelse.

Det er behov for en klar definisjon av hvilken «aktør» som har ansvaret for å betale gebyrer knyttet til et gitt «system».

Miljødirektoratets forslag til gebyrendringer for drikkevareemballasje (kapittel 6 i forskriften)

Vi aksepterer at Direktoratet ønsker kostnadsdekning for sine utgifter knyttet til å håndheve produsentansvarsordningene; inkludert den for drikkevareemballasje.

Vi har ingen innvendinger mot foreslått gebyrstruktur og -størrelse for drikkevareemballasje, når det gjelder årsgebyr og gebyr for godkjenning av retursystem. Gebyrene er faste med KPI regulering og er dermed forutsigbare. Vi vurderer også at gebyrenes størrelse er forståelige og forholdsmessige, men dette er dog avhengig av hvordan Direktoratet fastsetter hvilken «sats» som skal gjelde for en som søker om godkjenning. Vi etterlyser derfor en definisjon av kriterier for hvordan man bestemmer hvilken sats som skal gjelde for en gitt søker.

Generelt sett mener vi det er viktig at gebyrene er forutsigbare og forholdsmessige.

Kostnader for utvikling og drift av datasystemer må være en intern kostnad som ikke videreføres

I Direktoratets forslag til nytt kapittel 6-11b, «Plikt til å dekke Miljødirektoratets kostnader til datasystem», mener vi Direktoratet som statlig organ går for langt i sitt ønske om ekstern kostnadsdekning.

Slik forskriften nå er utformet, kan Direktoratet fastsette gebyr for kostnadsdekning til datasystemer i enkeltvedtak og dermed i sin helhet videreføre slike kostnader til drikkevarebransjen. Vi er uenige i denne tilnærmingen. Vi mener kostnader til utvikling og drift av datasystemer skal være en del av Direktoratets bevilgning og interne budsjetter og ikke videreføres til eksterne.